



REHBERLİĞİN PENCERESİNDEN



9.7

SORUMLULUK DUYGUSU
VE ÖZGÜVEN



0216 520 20 00
Site Mah. Samanyolu Cad. No:19



@bireykoleji umraniye



@bireykoleji umraniye

www.bireykoleji.com

SORUMLULUK DUYGUSU VE ÖZGÜVEN



Sorumluluk duygusu her ne kadar birtakım görevleri yerine getirmek için gerekli bir beceri gibi düşünülse de aslında bireyin kendi becerilerini geliştirmesi, davranışlarının sonucunun farkında olması ile ilgilidir. Sorumluluk duygusuyla özgüven gelişimi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. Çocuğumuzun sorumluluk duygusu ve özgüven gelişimine olumlu katkıda bulunabilmek adına “Sorumluluk Duygusu ve Özgüven “ konusunu Rehberliğin Penceresi”nden bir mektupla sizinle paylaşmak istedik.

Sorumluluk Bilinci Ne Zaman Başlar?

İlk 6 yılda kişilik gelişimi için önemli temeller atılır, kişilik gelişiminin büyük bir kısmı tamamlanır. Bu yüzden çocukların sorumluluk duygusunun gelişimi için okula başlama çağını beklemek geç kalmak demektir. Küçük yaşlardan itibaren onlara yaşlarına uygun sorumluluklar verilmelidir. Çocuklar bilişsel, fiziksel, sosyal beceri alanlarında kazandıkları yeni yetiler ile aslında hayatları ile ilgili sorumlulukları almaya da hazır hale gelirler. Çocuk hareketlerini kontrol edip, dengesini sağlayabildiği, el becerileri geliştiği andan itibaren kendi giysilerini giyip çıkarabilir, kendi yemeğini yiyebilir. Bu beceriyi kazandıktan sonra da giyinme, yemek yeme sorumluluğunu almaya başlaması gerekir. Özellikle 2 yaştan sonra çocuğun sorumluluk alanından aşamalı olarak çekilmek gerekir.

Seçim Yapabilmek Sorumluluk ve Özgüven Duygusunu Geliştirir

Çocuğumuzun sorumluluk sahibi olabilmesi için seçim yapabiliyor olması önemlidir. Hangi kıyafetini giyeceği, okul eşyalarını nasıl düzenlemek istediği, odasını ne şekilde toplamak istediği konusunda aile yardım ediyorsa çocuk, seçim yapmanın ardından sürecin sorumluluğunu alma becerisi konusunda gelişemez. Özgüven sahibi çocuk yetiştirmek için onların da fikirlerini almak, seçimlerinin önemli ve değerli olduğunu her fırsatta dile getirmek önemlidir. Çocuklarımız için en iyisini kendimizin bildiğini düşünerek onlara seçim hakkı vermediğimizde; seçme, karar verebilme, verdiği kararın sonucuna katlanabilme becerilerini olumsuz etkilemiş oluruz. Çocuğumuz için yaptığımız planlarda onu görmezden gelmek özgüven gelişimini olumsuz etkileyecektir. Aynı şekilde kıyamayıp seçimlerinin sonucuna katlanmasına izin vermemek de olumsuz bir etkiye sahiptir. Örneğin; çantasını akşamdan hazırlamak yerine sabah hazırlamayı tercih eden çocuk okula gittiğinde ödevini çantasına koymayı unuttuğunu fark edip, anne- babasını arayıp ödevini evden getirmelerini istediğinde; anne-baba okula çocuğunun unuttuğu ödevi getirirse çocuğunun sorumluluk duygusu gelişimini olumsuz etkilemiş olur. Çantayı sabah hazırlamak çocuğun seçimi, ödev çocuğun sorumluluğu, sonucuna katlanan da anne-baba değil çocuk olmalıdır.

Sorumluluk Yavaş Gelişen Bir Kazanım Alanıdır

Sorumluluk kazanımı, yavaş gelişen bir kazanım alanıdır. Bu nedenle, hızlı bir gelişim beklememek gerekir. Sürekli destekleyici bir tutum içinde olmak önemlidir. Nasıl çocuğun yeni öğrendiği davranışları bir kerede mükemmel olarak yapmasını bekleyemiyorsak sorumluluk bilinci için de bunu beklememek gerekir. Çocuğun acemice denemelerini sabır ve sevgi ile desteklemek önemlidir. Çocuğun hata yapmasına müsaade edebilmek bu kazanımın gelişiminde oldukça büyük bir öneme sahiptir.

Ebeveynlerin İşini Kolaylaştırabilecek Öneriler

Çocukların ders çalışmada sorumluluk almalarını bekliyorsak ön kazanım için diğer becerileri kazanması gerekir. Diğer sorumluluklarını yerine getirmeli ki derslere geçiş bilsin. Sorumluluk kazanımında dersler en son süreçtir.

Verilen Sorumlulukla İlgili Bilgilendirme Yapmak: “Ben yaptım oldu, anne baba her şeyi bilir, bu böyle olacak” yerine istenen şeyin nedenleri hakkında bilgi verilmeli, buna niye ihtiyaç duyulduğu anlatılmalıdır. Ne için yapılması gerektiğini anlamayan çocuk kuralları içselleştirmeyecek, sorumluluklarını yerine getirmeyecektir.

Bütünü parçalara bölmek: Çocuğumuza öğretmek istediğiniz davranış ne olursa olsun mümkün olan en basit basamaktan başlamak gerekir. Bir yetişkin bile dağınık bir odaya girdiğinde nereden başlayacağını bilemeyip umutsuzluğa düşebilir. Örneğin; çocuğunuzun odasını toplamasını istiyorsanız öncelikle işleri basamaklandırın. Birinci basamak oyuncakları kutularına yerleştirmek, ikinci basamak kirli ve temiz çamaşırları ayırmak, kirlileri kirli sepetine, temizleri ait oldukları yerlere yerleştirmek olabilir.

Takip: Yeterli bilgilendirme yapıldıktan sonra istenen davranış mutlaka takip edilmelidir. “Annem- Babam bugün söyler, yarın unuttur” fikri çocuğa yerleşmemelidir.

Geri Bildirim Vermek: Davranışının yerleşip yerleşmemesine bağlı olumlu ya da olumsuz geri bildirimler verilmelidir. Olumlu davranış değişimi takdir edilmelidir. Olumsuz davranış gözlenmediğinde ise konu tekrar masaya yatırılmalı, sıkıntı, engel, olası neden ve sorunlar konuşulmalı, yeni çözümler aranmalıdır. Örneğin; çocuğun evdeki sorumluluklarını bir kağıda yazıp, her bir sorumluluğa puan verebilirsiniz. Haftalık olarak belli bir puana ulaşıldığında ailecek yemek üzere küçük bir pasta veya tatlıyı ailece hazırlayabilirsiniz.

Hatırlatma Yapmak: İstenen davranış gerçekleşmediğinde konunun küllenmesine fırsat verilmemeli, gerekli hatırlatmalar yapılmalıdır.

Mektubu sonlandırırken: Bir insana kuvvet veren, ilerleme gücünü temin eden şeyin “sorumluluk duygusu” olduğunu ve bu duygunun temelini “aile” ortamında atıldığını belirtmek isteriz.

Saygılarımızla.